

Dizajn, vymedzenie pojmu a jeho interpretácie

Etimológia pojmu dizajn, jeho definícia: Dizajn a remeslo, umelecké remeslo, úžitkové umenie, vojné umenie – náert vz»ahov v historickom vývoji.

Etymologicky pochádza slovo dizajn z talianskeho disegno. Tento pojem označuje od dôb renesancie návrh, kresbu, nápad, ideu, ktorá je základom akejkoľvek práce. Podľa toho bol v 16. storočí v Anglicku používaný pojem dizajn, ako plán niečoho čo má byť zrealizované, prvý kresbný návrh umeleckého diela. V nemecky hovoriacich zemiach sa tvorba ešte do roku 1945 nenazývala dizajnom ale „tvorbou produktov“ Produktgestaltung.

U dizajnu bola vždy snaha odlišiť ho od umenia na jednej strane a umeleckého remesla na strane druhej.

Priemyselná revolúcia

S postupom industrializácie dizajnu, teda zhruba na začiatku, poprípade okolo polovice 19. storočia začínajú tie dejiny dizajnu.

Reformné hnutie – Od začiatku industrializácie existovali v Anglicku a v Nemecku hnutia.

- jedno hnutie – demonštratívny obrátenie do minulosti a nahradenie lacných a kadeých priemyselných výrobkov kvalitnejšími produktami zreformovaného umeleckého remesla.
- iný smer sledoval cieľ lepšie vytvárať priemyselné výrobky tým, že sa ich forma prispôbovala podmienkam priemyselnej revolúcie

„Form follows function“ – Predstavitelia moderny a funkcionalizmu vychádzali z týchto dvoch názorov

- – forma predmetu musí nasledovať iba funkciu a nesmie niesť žiadnu nadbytočnú dekoráciu
- podmienky priemyselnej produkcie vyžadujú štandardizovanú, jednoduchú, geometrickú reť foriem, aby sa dali v súlade so sociálne-reformačnými nárokmi vyrábať kvalitné, trvanlivé a pritom lacné produkty

Prekračovanie hraníc

V 80. rokoch došlo k zmene najprv v Taliansku a neskôr v celej Európe. Funkcionalizmus, jednoduchosť foriem, redukcia na čistú funkčnosť vystriedal dizajn čo mal vzbudzovať emócie, nemal v prvom rade technicky fungovať, nemal byť praktickým ale krásnym a nie podľa všeobecne platných merítok, ale podľa individuálnych, odlišných vkusových vzorov.

Povolanie dizajnéra

Názov povolania dizajnér nie je nijak zákonom chránený – každý kto niečo navrhne. V minulosti boli dizajnérmi architekti, alebo príslušníci z reklamy.

Momentálne sa dizajnéri vzdelávajú na odborných vysokých školách v diplomovaných štúdiách priemyslového, alebo grafického dizajnu.

Pre návrhársku tvorbu je dôležitá estetika, sémiotika, teória farieb a iné. Analýza a znázornenie objektov sú preberané na základe geometrie, perspektívy a nauky o proporciách. Dôležité sú aj: technická fyzika, nauka o technických materiáloch, nauka o konštrukciách, ergonómia, normovanie a typizovanie. Vzdelanie je doplnené úvodom to teórie a dejín dizajnu.

V dizajne sa dá hovoriť o troch základných funkciách jedného predmetu:

- jeho praktickej, technickej funkcii
- jeho estetickej funkcii
- a jeho symbolickej funkcii

Dizajn dnes

Dejiny dizajnu nie sú iba dejinami vecí a ich foriem, ale dejinami životného štýlu. Vzťah ľudí k ich veciam totiž tvorí najmä v 20. storočí obrovskú časť kultúrnych dejín.